

N y L i t e r a t u r.

W. Scharling: Værdilære. I. Hvad bestemmer en Tings Værdi? Kbh. 1888. G. E. C. Gad.

Denne Undersøgelse, der fremkom i Indbydelsesskriftet til til Universitetets Fest i Anledning af Kongens Fødselsdag og i en lidt forkortet Form er optaget i Jahrbücher für Nationalökonomie, indeholder saa at sige et Brudstykke af Økonomiens Udviklingshistorie. Forfatteren gennemgaar en Række Nationaløkonomer fra Ad. Smith og nedefter, idet han kritisk fremstiller Hovedtrækkene i deres Værdilære. Dette kunde ved første Øjekast synes at være en utaknemlig Opgave, thi en overfladisk Betragtning vil let fore til den Opfattelse, at Videnskaben paa dette Punkt kun har gjort højst ubetydelige Fremskridt siden Adam Smiths Dage, og det er tilmed en ret ydmygende Kendsgerning, at disse Fremskridt for en stor Del skyldes Dilettanter som Carey og Bastiat. En nærmere Undersøgelse vil dog vise, at denne Opfattelse er urigtig. En videnskabelig Sandhed maa ikke bedømmes efter det Arbejde, som det nu koster at indse den, men efter den Vejlængde, som man har maattet tilbagelægge for at erhverve den, og fra Smiths Theori, der paa mange Punkter var ufærdig, til Mengers og Jevons' Værdilære, er Vejen temmelig lang. Dette fremgaar tilstrækkeligt af Prof. Scharlings Undersøgelse.

Efter at have givet en Redegørelse for de forskellige Begreber, der knytte sig til Værdibegrebet, og bl. a. at

N y L i t e r a t u r.

W. Scharling: Værdilære. I. Hvad bestemmer en Tings Værdi? Kbh. 1888. G. E. C. Gad.

Denne Undersøgelse, der fremkom i Indbydelsesskriftet til til Universitetets Fest i Anledning af Kongens Fødselsdag og i en lidt forkortet Form er optaget i Jahrbücher für Nationalökonomie, indeholder saa at sige et Brudstykke af Økonomiens Udviklingshistorie. Forfatteren gennemgaar en Række Nationaløkonomer fra Ad. Smith og nedefter, idet han kritisk fremstiller Hovedtrækkene i deres Værdilære. Dette kunde ved første Øjekast synes at være en utaknemlig Opgave, thi en overfladisk Betragtning vil let fore til den Opfattelse, at Videnskaben paa dette Punkt kun har gjort højst ubetydelige Fremskridt siden Adam Smiths Dage, og det er tilmed en ret ydmygende Kendsgerning, at disse Fremskridt for en stor Del skyldes Dilettanter som Carey og Bastiat. En nærmere Undersøgelse vil dog vise, at denne Opfattelse er urigtig. En videnskabelig Sandhed maa ikke bedømmes efter det Arbejde, som det nu koster at indse den, men efter den Vejlængde, som man har maattet tilbagelægge for at erhverve den, og fra Smiths Theori, der paa mange Punkter var ufærdig, til Mengers og Jevons' Værdilære, er Vejen temmelig lang. Dette fremgaar tilstrækkeligt af Prof. Scharlings Undersøgelse.

Efter at have givet en Redegørelse for de forskellige Begreber, der knytte sig til Værdibegrebet, og bl. a. at

have klaret Begreberne Brugs- og Bytteværdi, og fastslaaet deres indbyrdes Forhold, stiller Forfatteren det Spørgsmaal: »Hvad bestemmer i hvert givet Øjeblik en Tings Værdi?« og gennemgaar derefter de vigtigste hidtil leverede Besvarelser af dette Spørgsmaal.

I Ad. Smiths Værdilære fremtræder en stor Uklarhed i Begrebsbestemmelserne, Brugs- og Bytteværdi flyde saaleds over i hinanden, og Theorien om, at Arbejdet er en fast Værdimaaler, saa at det ved Værdiforandringer er Tingenes Værdi, og ikke Værdien af Arbejdet der forandres, hviler paa denne Uklarhed. Denne Misforstaaelse fjernes — som Forfatteren paaviser — af Ricardo, men ogsaa hans Theori, bygget paa Opfattelsen af Arbejdet som Grundlag for Værdien — paa Produktionsomkostningerne — er ufyldstgørende, idet han kun beskæftiger sig med den ene Side af Sagen, med den »naturlige Pris«, ikke med »Markedsprisen«, altsaa det faste Punkt, hvorom Prisen kommer til at bevæge sig, ikke selve disse Bevægelser. Ricardos Theori gaar omtrent uforandret over i Stuart Mills Økonomi, medens han iøvrigt i sin internationale Handelstheori fremsætter en hel anden Værdilære, bygget paa den Sætning, at Værdien af Varer, der købes fra et fremmed Land, ikke beror paa selve disse Tings Produktionsomkostninger paa det Sted, hvor de frembringes, men paa Produktionsomkostningerne for den Ting, der udføres for at betale for dem. Macleods hæftige Angreb paa den Ricardo'ske Værdilære bragte ikke synderlig Klarhed, men derimod betegner i den engelske Nationaløkonomis Historie Jevons' Værdilære, der ikke nøjes med klart at holde de forskellige Værdibegreber ude fra hinanden, men tillige angiver Brugsværdiens Betydning ved Bytteværdiens Dannelse, et betydeligt Fremskridt; men Professor Scharling føler sig iøvrigt heller ikke tilfredsstillet ved den, idet den ligesom de ældre Theorier som Slutningsresultat kommer til at bygge paa Produktionsomkostningerne som væsentlig afgørende ved Værdibestemmelsen. Det er dog et Spørgsmaal, om Forfatteren har været ganske retfærdig mod denne

geniale Filosof og Nationaløkonom, idet hans Værdilæres Betydning -- saavidt jeg kan se -- ikke ligger i, hvilket Enderesultat den har ført ham selv til, men deri, at der aabner alle Forskere Adgang til at faa et Indblik i Omsættningens Mekanik, ved at give dem et Redskab i Hænde, som med stor Sikkerhed fører til Bestemmelsen af Bytteværdien paa Grundlag af de faktiske Forudsætninger. At dette Arbejde endnu i det væsentlige er ugjort, maa ganske vist indrømmes.

Fra de engelske Økonomer gaar Prof. Scharling over til den amerikanske Økonomi, som den er repræsenteret af Carey; han anerkender denne Forfatters stimulerende Indflydelse, navnlig den stærke Hævden af, at det er Reproduktionsomkostningerne, det kommer an paa, ikke selve de faktiske Produktionsomkostninger, et Punkt, som Ricardo ikke fæstede sin Opmærksomhed paa, hvad der er forklarligt af hele Ricardos ejendommelige abstrakte Opfattelse. Fra Carey gaar Vejen ganske naturligt til Bastiat, men Forfatteren foretrækker først at vende sig til Nationaløkonomer som J. Garnier, J. B. Say, hvorefter han dvæler ved de tyske Nationaløkonomers Opfattelse, særlig Rau og Roscher, samt Menger, hvis Theori frembyder væsentlige Berøringspunkter med Jevons' Lære, og han kommer derefter endelig til Bastiat, i hvis Værdilære han tager Udgangspunktet for sin egen Opfattelse, navnlig i den Bastiat'ske Sætning, at det værdibestemmende Moment er den Anstrengelse, hvorfor man ved Erhvervelsen af en Ting forskaanes. Forfatteren paaviser da i sidste Afsnit, at man paa dette Grundlag kan opføre en almengyldig Theori, som ogsaa omfatter Undtagelsestilfælde, f. Ex. Ting med Monopolværdi, og saavel kan anvendes paa Varer som paa Tjenester.

Harald Westergaard.